

Vlada Srbije potpisala je 2017. godine Memorandum o razvoju ležišta litijuma i bora u selima Jadra, Brezjak, Slatina, Stupica i Nedeljica, sa kompanijom Rio Tinto koja je od 2004. godine istraživala to područje.

Projekat otvaranja rudnika "Jadar" trebalo bi, po procenama stručnjaka, da zadovolji oko deset odsto svetskih potreba za litijumom koji bi se koristio za baterije za električne automobile. Po pisanju medija kompanija Rio Tinto radi sa domaćim i svetskim stručnjacima na razvoju tehnologije za preradu te rude koja je nazvana jadarit po mestu porekla. Ekološki pokreti neće prestati da se bore protiv otvaranja rudnika litijuma kod Loznice jer su i istraživanja već nanela štetu životnoj sredini, rekla je predstavnicu udruženja "Zaštitimo Jadar i Radjevinu" Marija Alimpić. Ona je za Betu rekla da bi otvaranje rudnika izazvalo ekološku katastrofu jer se i od bušotina, napravljenih tokom istraživanja, vidi šteta po biljni svet, a sumnja se da su zagađene i vode.

"Iz mnogobrojnih bušotina koje su napravljene tokom istraživanja curi neka tečna materija i oko njih nema rastinja", rekla je Alimpić.

Dodala je da je, prema nezvaničnoj informaciji, Zavod za javno zdravlje u Šabcu preporučio 2013. godine da se obustavi istraživanje. Alimpić je rekla da su meštani sela počeli da dobijaju rešenja o prenameni zemljišta iz poljoprivrednog u građevinsko, a da ih nisu tražili, pa se pretpostavlja da će to zemljište biti obuhvaćeno eksproprijacijom za potrebe otvaranja rudnika koji će se prostirati na 60 kvadratnih kilometara.

"Sa predstavnicima Rio Tinto razgovarali smo 23. septembra ove godine i na sva pitanja smo dobili dva odgovora, da je poslovna tajna ili intelektualna svojina", rekla je Alimpić.

Predsednik Koalicije za održivo rudarstvo Srbije Zvezdan Kalmar rekao je da je Ministarstvo građevinarstva dalo saglasnost na usvajanje prostornog plana posebne namene za razvoj rudnika litijuma.

"To znači da je Vlada Srbije usvojila krucijalni dokument, pa nije tačno da nije ništa 'potpisala' kako tvrdi predsednik Aleksandar Vučić", rekao je Kalmar.

On je ocenio da je prostorni plan posebne namene nelegalan i nelegitiman jer nisu razmatrani alternativni planovi razvoja, kao razvoj poljoprivrede, već će se iz budžeta, novcem svih građana, finansirati dovodjenje struje, vode, puta i gasa za potrebe rudnika. Kalmar je ocenio da bi se taj deo zapadne Srbije mogao razvijati i ulaganjem tog novca u poljoprivredu pri čemu se ne bi zagađivala životna sredina. Vlada Srbije, prema njegovim rečima, uskratila pravo javnosti na dijalog o planu razvoja, a privatni projekat finansira javnim novcem. Pravni konsultant ekoloških pokreta Sreten Djordjević rekao je da su poljoprivrednici dobili rešenja o prenameni zemljišta od Republičkog geodetskog zavoda, kojem se ulaže i žalba na to rešenje.

“Poljoprivrednici su dobijali grupna rešenja sa 250 imena na jednom dokumentu i 80 na drugom sa istim delovodnim brojem i rokom za žalbu od osam dana u ‘fus noti’, što nisu ni videli i propustili su rok za žalbu”, rekao je Djordjević.

Istakao je da će poseban problem biti u visini poreza na građevinsko zemljište koji će vlasnici morati da plate dok se ne sprovede eksproprijacija, a da će proces otvaranja rudnika potrajati nekoliko godina. Djordjević je rekao da Rio Tinto još nema studiju o uticaju rudnika na životnu sredinu i građevinske dozvole, a da se priprema eksproprijacija u interesu investitora. On je rekao da će sa teritorije gde se planira otvaranje rudnika stanovništvo biti iseljeno, a da će najgore biti onima koji ostanu na rubovima jer će biti zasipani štetnim materijama.

“Procene su da za izdvajanje iz rude jednog kilograma litijuma treba 25.000 litara vode koja će se verovatno uzimati iz Drine i podzemnih jezera, što govori o mogućoj šteti za vode i pre nego što se u to uključi moguće zagađenje”, rekao je Djordjević.

Izvor: beta.rs